

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
भारत मौसम विभाग
केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था
नागपूर

हवामानावर आधारीत कृषि सल्ला

दिनांक : 17-11-2020

नागपूर(महाराष्ट्र) साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2020-11-17 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2020-11-18	2020-11-19	2020-11-20	2020-11-21	2020-11-22
पर्जन्यमान (मिमी)	0.0	0.0	1.0	1.0	1.0
कमाल तापमान (अं.से)	35.2	34.7	34.0	33.6	33.0
किमान तापमान (अं.से)	20.0	20.0	18.8	18.3	16.6
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	70	70	73	75	75
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	43	45	43	49	50
वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
वाऱ्याची दिशा(अंश)	199	162	112	70	71
मेघाच्छादन (ऑक्ट)	2	4	3	4	3

हवामान सारांश / चेतावणी :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये, प्रादेशिक हवामान केंद्र, नागपूर च्या अंदाजानुसार, पुढील पाच दिवस आकाश आंशिक ढगाळ ते अंशतः ढगाळत्याचबरोबर दिनांक २०, २१ आणि २२ नोव्हेंबर रोजी हलका ते मध्यम पाऊस होण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे.

कृषि सल्ला:

पुढील पाच दिवस आंशिक ढगाळते अंशतः ढगाळ आकाश त्याचबरोबर २०, २१ आणि २२ नोव्हेंबर रोजी तुरळक ठिकाणी हलका ते मध्यम पाऊस होण्याची शक्यता असल्याने पिक व जनावरांच्या व्यवस्थापनाबाबतीत खबरदारीच्या उपाययोजना कराव्यात.

संक्षिप्त संदेश सल्ला :

कपाशी मध्ये परिपक्व झालेला कापूस तात्काळ वेचणी तसेच परिपक्व झालेले धान पिक कापणी करून कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी साठवावा.

पिक निहाय सल्ला :

पिक	पिक निहाय सल्ला
लसूण	लसून: लसून पिकास हेक्टरी १०० किलो नत्र, ५० किलो स्फुरद आणि ५० किलो पालाश द्यावे. यापैकी अर्धा नत्र, पूर्ण स्फुरद आणि पूर्ण पालाश लागवडीचे वेळी व राहिलेला अर्धा नत्र लागवडीनंतर ३० दिवसांनी द्यावे. तसेच ३० किलो गंधक जमिनीतून द्यावे.
बेंगल ग्रॅम / चिक पीईए	हरभरा: हरभरा बियाण्यास पेरणीपूर्वी प्रतीकिलोबियाण्यास ५ ग्राम ट्रायकोडर्मा किंवा २ ग्राम थायरम + २ ग्राम कार्बेन्डाझिम बीजप्रक्रिया, यानंतर २५० ग्राम रायझोबियम (नत्रस्थिरीकरण करणारे जीवाणू) आणि २५० ग्राम पी. एस. बी. (स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू) प्रती १० किलो बियाण्यास गुळाच्या थंड द्रावणात मिसळून बीजप्रक्रिया करावी. बीजप्रक्रिया केल्यानंतर तासभर सावलीत सुकवावे आणि मग पेरणी करावी.
कॉटन	कपाशी: कोरडवाहू कपाशीच्या पहिल्या तीन वेचण्यांचा तसेच बागायती कपाशीच्या मधल्या चार वेचण्यांचा कापूस दर्जेदार असतो. हा कापूस शक्यतो वेगळा साठवावा.
कॉटन	कपाशी: शेतकरी बांधवांनी कपाशीच्या वेचनीच्या कामाला प्राधान्य द्यावे. वाणानुसार वेचणी केलेला कापूस कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावा. कपाशीमध्ये २० बोंडे ३० टक्के बोंडे फुटल्यानंतर पहिली वेचणी करावी त्यानंतर १० ते १५ दिवसाच्या अंतराने दुसरी व तिसरी वेचणी करावी.
कॉटन	कपाशी: गुलाबी बोंड अळीच्या निरीक्षणासाठी प्रती एकर दोन फेरोमोन सापळे लावावेत. प्रादुर्भाव ग्रस्त डोमकळी काढून नष्ट कराव्या. कपाशीमध्ये गुलाबी बोंड अळी/प्रादुर्भावाने आर्थिक नुकसान पातळी गाठली असल्यास व्यवस्थापनासाठी थायोडीकार्ब ७५ % डब्ल्यूपी २० ग्राम किंवा लॅबडासायहॅलोथ्रिन ५ ईसी १० मिली किंवा सायपरमेथ्रीन १० ईसी किंवा प्रोफेनोफॉस ३० मिली किंवा ईमामेक्टीन बेन्झोएट ५ एसजी ५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
कॉटन	कपाशी: कपाशीमध्ये बाह्य बोंड सड रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी प्रोपिकोनाझोल २५ % ईसी १ मिली किंवा प्रोपिनेब ७० डब्ल्यूपी २.५ ते ३ ग्राम प्रती १ लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कपाशीमध्ये आंतरिक बोंड सड रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्ल्यूपी + स्ट्रेप्टोमाइसिन २ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
कॉटन	कपाशी: कपाशीवरील मायरोथेशियम बुरशीजन्य ठिपके/दह्या/कोरीनिस्पोरा बुरशीजन्य ठिपके/ पानावरील ठिपके आणि अँथ्रॅकनोज या बुरशीजन्य रोगांच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डाझीम ५० डब्ल्यूपी २० ग्राम किंवा क्रेसोक्झीम- मिथिल ४४.३ एससी १० मिली किंवा मेटिराम ५५ % + पायराक्लोस्ट्रॉबिन ५ % डब्ल्यूजी @ २० ग्रॅम १० किंवा प्रोपिकोनाझोल २५ % ईसी @ १० मिली किंवा प्रोपिनेब ७० % डब्ल्यूपी @ २५-३० ग्रॅम किंवा आझोक्सीस्ट्रोबिन १८.२ % ww + डायफेनकोनाझोल ११.४ % ww एससी १० मिली किंवा फ्लूक्सापायरोक्साड १६७ g/l + पायराक्लोस्ट्रॉबिन ३३३ g/l एससी ६ ग्राम १० लिटर पाण्यात फवारणी करावी.
पिगॉन पीईए (रेड ग्रॅम / अहर)	तूर: तूर पिकामध्ये लहान अवस्थेतील शेंगा पोखरणान्या अळीचा प्रादुर्भाव पिक कळी आणि फुलोरा अवस्थेत किडीने आर्थिक नुकसान पातळी गाठल्यास (१० ते २० अळ्या प्रती १० झाडे) इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ एसजी ३ ग्राम किंवा क्लोरानट्रॉनिलिप्रोल १८.५ टक्के एससी. २.५ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
धान्य	गहू: गहू पिकास पेरणीनंतर १८ ते २० दिवसानंतर मुकुट मुळे फुटण्याच्या अवस्थेत पहिले पाणी द्यावे. या अवस्थेत पाण्याचा ताण बसल्यास ३३ टक्के पर्यंत उत्पादनात घट येऊ शकते.
धान्य	गहू: बागायती उशिरा गहू पेरणीसाठी प्रती हेक्टरी १५० किलो बियाणे पेरणीसाठी वापरावे. गहू पिकाच्या एचडी २१८९ किंवा पूर्णा यासारख्या जाड दाण्यांच्या वाणांसाठी बियाणे दर प्रती हेक्टरी १२५ किलो वापरावे.
धान्य	गहू: गहू बियाण्यास पेरणीपूर्वी थायरम किंवा विटॅक्स ७५ टक्के पाण्यात मिसळणारी भुकटी २.५ ग्राम प्रती किलो त्याचबरोबर अँझोटोबॅक्टर हे नत्र स्थिरीकरण करणारे जीवाणू संवर्धन आणि स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू खत प्रत्येकी २५० ग्राम प्रती १० ते १२ किलो बियाण्यास लावून बीजप्रक्रिया करावी.
धान्य	गहू: बागायती उशिरा पेरणीसाठी ८० किलो नत्र, ४० किलो स्फुरद व ४० किलो पालाश या प्रमाणात रासायनिक खतांची मात्रा द्यावी. बागायती वेळेवर आणि उशिरा या दोन्ही पेरणीसाठी नत्राची अर्धी मात्रा तसेच संपूर्ण स्फुरद आणि पालाश पेरणीच्या वेळी द्यावे व उरलेली नत्राची अर्धी मात्रा पहिल्या पाण्याचे पाळीच्या वेळी (१८ ते २० दिवसानंतर) द्यावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला :

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
ओयनियन	कांदा: कांदा पिकाच्या एक हेक्टर लागवडीकरिता ५ ते ७ किलो बियाणे वापरून रोपवाटिका तयार करावी. बुरशीजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी बियाणे पेरणीपूर्वी थायरम २ ग्राम प्रती किलो बियाणे किंवा ट्रायकोडर्मा १२५० ग्राम प्रती हेक्टर या प्रमाणात बीज प्रक्रिया करावी. बियाण्याची पेरणी हि ओळीमध्ये ५० ते ७५ मिमी अंतरावर करावी जेणेकरून रोपे लावनिकरिता काढणे तसेच योग्य वेळी तन नियंत्रण आणि कीटक नाशक फवारणी साठी सुलभ होईल.
ओयनियन	कांदा:कांदा पिकास हेक्टरी १०० किलो नत्र, ५० किलो स्फुरद आणि ५० किलो पालाश द्यावे. १०० किलो नत्रापैकी अर्धा नत्र (५० किलो) व पूर्ण स्फुरद (५० किलो) व पालाश (५० किलो) लागवडीचे वेळी द्यावे आणि अर्धा नत्र (५० किलो) लागवडीनंतर ३० दिवसांनी द्यावे. प्रती हेक्टरी ३० किलो गंधकाची मात्रा बेन्टनाईट सल्फरच्या च्या माध्यमातून द्यावी.
सूर्यफूल	सूर्यफूल: सूर्यफूल पिकामध्ये उगवणीनंतर १० ते १५ दिवसांनी विरळणी करावी आणि एका ठिकाणी एकाच जोमदार रोपटे ठेवावे.
सूर्यफूल	करडई:करडईपिकामध्ये उगवणीनंतर १० ते १२ दिवसांनी विरळणी करावी. दोनरोपांमध्ये २० ते ३० सेंमी अंतर ठेवावे.
कागजी लिंबू	लिंबू: १ ते ४ वर्ष वयाच्या लिंबाच्या बागेस प्रती झाड ४ ते ८ लिटर पाणी, ५ ते ७ वर्षांच्या झाडासाठी २२ ते ४१ लिटर पाणी आणि ८ ते १० वर्षांच्या झाडासाठी ५३ ते ७५ लिटर पाणी प्रती दिवस द्यावे.
ऑरेंज	संत्रा:ठिबक संच असल्यास ल्याटरल पसराव्यात. आंबिया आणि मृग बहराच्या करिता संत्रा व मोसंबीच्या १ ते ४ वर्षांच्या झाडाला ९ ते ४० लिटर, ५ ते ७ वर्षांच्या झाडाला ५० ते ९० लिटर आणि ८ वर्ष तसेच ८ वर्षावरील झाडांना १०५ ते १३० लिटर पाणी प्रती दिवस द्यावे. ठिबक संच नसल्यास दुहेरी किंवा आळे पद्धतीने पाणी द्यावे.
ऑरेंज	संत्रा:संत्रापिकाच्या ज्या झाडावर फळ आले आहे त्या झाडाला ५०० ग्राम युरिया, ६०० ग्राम सिंगल सुपर फोस्फेट, १५० ग्राम म्युरेट ऑफ पोटॅश सोबत १०० ग्राम झिंक सल्फेट, १०० ग्राम फेरस सल्फेट, १०० ग्राम मॅंगनीजसल्फेट आणि ५० ग्राम बोरेक्सप्रती झाड या प्रमाणे द्यावे.
स्वेट ऑरेंज	मोसंबी: मोसंबी पिकाच्या ज्या झाडावर फळ आले आहे त्या झाडाला ५०० ग्राम युरिया, ६०० ग्राम सिंगल सुपर फोस्फेट, १५० ग्राम म्युरेट ऑफ पोटॅश सोबत १०० ग्राम झिंक सल्फेट, १०० ग्राम फेरस सल्फेट, १०० ग्राम मॅंगनीजसल्फेट आणि ५० ग्राम बोरेक्सप्रती झाड या प्रमाणे द्यावे.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला :

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	चारा पिके: जनावरांसाठी पोषक चारा उपलब्धतेसाठी लुसर्न आणि बरसीम या चारा पिकाची नोव्हेंबर महिना अखेर लागवड करावी.

इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला :

इतर (माती / जमीन तयार करणे)	इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला
सामान्य सल्ला	शेतकरी बांधवांनी कीटकनाशके, बुरशीनाशके इत्यादींची फवारणी करताना स्वतःची योग्य ती काळजी/खबरदारी घ्यावी.

